MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 5: Korea Południowa – filmy, seriale i problemy między Wschodem a Zachodem

Tematyka

Realia kulturowo-społeczne oraz ekonomiczne współczesnej Republiki Korei (Korei Południowej) oraz ich historyczne uwarunkowania.

Program podzielony jest na trzy części, z których każda poświęcona jest innym aspektom współczesnej koreańskiej rzeczywistości. Części te dotyczą odpowiednio: kwestii społeczno-ekonomicznych, religijno-duchowych oraz demograficznych i związanych ze stylem życia.

Program nadaje się do wykorzystania między innymi przy omawianiu zagadnień związanych z kulturą i realiami współczesnej Korei oraz Azji w ogóle.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek: https://youtu.be/87lc2r3XV10
- zwiastun programu: https://youtu.be/4vh4T8eSwpE



MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 5: Korea Południowa – filmy, seriale i problemy między Wschodem a Zachodem

Zagadnienia wstępne

1. Proponuje się rozpoczęcie bloku zajęć od studiowania współczesnej mapy Półwyspu Koreańskiego.
2. Studiowanie mapy dalekowschodniej części Azji w celu ukazania krajów, z którymi sąsiaduje Republika Korei (Korea Północna, Chiny, Japonia, Tajwan, Rosja).
3. Zainicjowanie swobodnej dyskusji na temat z czym kojarzy się Korea.
4. Proponuje się dokonanie historycznego wprowadzenia dotyczącego przeobrażeń państwowości koreańskiej z akcentem na: Królestwo Joseon (Chosŏn) (do 1897 roku), Cesarstwo Koreańskie (1897-1910), okres okupacji przez Japonię (1910-1945), funkcjonowanie dwóch państw koreańskich – Republika Korei (Korea Południowa) oraz Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna (Korea Północna)(1948-obecnie).
5. Sugeruje się, aby w tej części omówić zagadnienia związane z Wojną Koreańską (1950-1953), rozważając kolejno: proces kształtowania się dwóch państw koreańskich po 1945 roku, powody ataku Korei Północnej na Koreę Południową, skrótowy przebieg działań wojennych, zaangażowanie międzynarodowe (międzynarodowe wojska pod egidą ONZ, USA, Chiny), rozejm w Panmundżonie, konsekwencje wojny.
6. Podział uczestników na grupy i wewnątrzgrupowa burza mózgów na temat znaczenia Korei we współczesnym świecie. (Będzie to być może np. równoważenie wpływów państw niedemokratycznych na Dalekim Wschodzie, stanowienie modelu do naśladowania dla państw stojących przed wyborem drogi rozwoju, bycie przyczółkiem Zachodu.)

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 5: Korea Południowa – filmy, seriale i problemy między Wschodem a Zachodem

Część 1/3:

Kwestie społeczno-ekonomiczne

Wprowadzenie do części pierwszej. Propozycja, aby prowadzący dokonał wprowadzenia dotyczącego sukcesu gospodarczego osiągniętego przez Republikę Korei po II Wojnie Światowej. Omówienie wzrostu PKB, spadku stopy bezrobocia oraz umacniania się pozycji Republiki Korei jako globalnego inwestora.

Emisja pierwszej części programu: **(0:00-15:35)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Jak nazywał się koreański film z 2019, który otrzymał 4 Oskary?
2. Jakie problemy społeczne Korei ukazane zostały w filmie Parasite?
3. Jaki wizerunek chce oficjalnie promować Korea, a jaki ukazuje się światu przy okazji takich produkcji jak Parasite?
4. Dlaczego ostatnimi czasy wielu przedstawicieli koreańskiego młodego pokolenia zaczęło określać swój kraj jako Hell Chosun? Co to oznacza? Czy Koreańczycy mają solidne podstawy do takiego postrzegania rzeczywistości?
5. Jakie znaczenie mentalne dla sytuacji we współczesnej Korei Południowej ma fakt trwania zamrożonego ciągle konfliktu z Koreą Północną?
6. Dlaczego problem zadłużenia jest w przypadku Korei aż tak bardzo znaczącym i dlaczego długi mają wymiar nie tylko indywidualny ale też rodzinny?
7. Jaki charakter miał proces przemian ekonomiczno-społecznych w Republice Korei po II Wojnie Światowej?

8. Co to są czebole i jakie jest ich znaczenie dla gospodarki koreańskiej?
9. Dlaczego pomimo, że czebole są symbolem sukcesu kraju, zwykli Koreańczycy patrzą na nie zazwyczaj niechętnie?
10. W Korei częstymi są przypadki kiedy wysoko postawieni businessmani związani z czebolami trafiają do więzienia. Po prawej zdjęcie zastępcy CEO dużego koreańskiego koncernu, który został skazany za korupcję a po odbyciu znikomej części wyroku został ułaskawiony przez prezydenta. O jaki koncern chodzi?



ilustracja do pytania nr. 10
Lee Jae-yong z Samsunga, ułaskawiony przez prezydenta uwagi na rolę ekonomiczną, w czasie prezydenckiej kolacji inauguracyjnej, 2022, aut. Republic of Korea

Część 2/3:

Religia i duchowość

Wprowadzenie do drugiej części. Proponuje się, aby dokonać wprowadzenia dotyczącego dominujących w Azji systemów religijnych i przedstawić jak na tym tle wygląda sytuacja w Korei. Przytoczenie statystyk: ok. 20% – protestanci, ok. 8% – katolicy, ok. 15% – buddyści, ponad 50% – indyferentni religijnie, pozostali – wyznawcy pomniejszych religii, będących często systemami hybrydowymi.

Emisja drugiej części programu: **(15:36-27:54)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Na czym polega idea koreańskiego mikstu religijnego?
2. Jak kiedyś, chociażby w czasach gdy do Korei przybywali misjonarze, postrzegano religijność Koreańczyków?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 5: Korea Południowa – filmy, seriale i problemy między Wschodem a Zachodem

3. W słynnym i wielokrotnie nagradzanym koreańskim filmie „Lament", wyeksponowane jest przywiązanie Koreańczyków do szamanizmu. Wiara katolicka postrzegana jest jako niewystarczająca. Dlaczego?
4. Dlaczego szamanizm jest tak atrakcyjny dla Koreańczyków?
5. Kogo przedstawiają zdjęcia (po prawej)?
6. W ramach mikstu religijnego na poziomie oficjalnym celebrowane są święta związane z różnymi wierzeniami. Jakie na przykład? (odp. m.in. Święta Bożego Narodzenia, Narodziny Buddy, zstąpienie Tanguna na Ziemię, konfucjańskie Seollal).
7. Odniesienie do jakiego boga znajduje się w hymnie koreańskim?
8. Do jakiego systemu wierzeń odnoszą się symbole widniejące na fladze koreańskiej? (odp. taoizm. Znajduje się tam Yin i Yang.)
9. Kto to jest Tangun i jakie jest jego znaczenie dla państwowości i tożsamości koreańskiej?
10. Jaki jest powód, że Korea jest podatnym gruntem do tworzenia się nowych ruchów religijnych?
11. W latach 50-tych XX wieku do Korei dotarło chrześcijaństwo protestanckie w wersji amerykańskiej, które można określić mianem blessing Christianity. Czym się charakteryzuje i jak się dopasowało do przemian zachodzących w społeczeństwie koreańskim?
12. Jakie były kulisy skandalu, impeachmentu i skazania na więzienie prominentnej pani prezydent Park Geun-hye? (odp. między innymi skandal korupcyjny, ale również niejasne powiązania z córką przywódcy jednego z nowych ruchów religijnych.)



ilustracja do pytania nr. 5
Koreański szaman w czasie rytuału, 2009, aut. Drpaluga



ilustracja do pytania nr. 5
Mudang – szamanka koreańska, 2010, aut. Hplouffe



ilustracja do pytania nr. 8
Flaga Korei Południowej, aut. Republic of Korea

Część 2/3:

Demografia i styl życia

Wprowadzenie do trzeciej części programu.

We wprowadzeniu tym należy poruszyć kwestie statystyk demograficznych Korei – liczba ludności, zamieszkanie w miastach czy na wsi, struktura wiekowa społeczeństwa, wskaźniki małżeństw, rozwodów.

Emisja trzeciej części programu: **(27:55-41:54)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Jaka jest geneza kultu pośpiechu (ppalli ppalli) we współczesnym koreańskim stylu życia?
2. Co oznaczało, że stara cywilizacja koreańska była cywilizacją ludzi kucających?
3. Jakie negatywne skutki dla życia rodzinnego i społecznego ma kult cywilizacji pośpiechu w Korei?
4. Dlaczego w Korei niechętnie rozmawia się o rzeczach starszych (np. filmach czy sztuce)?
5. Jak nazywa się tradycyjny koreański dom? (odp. Hanok)
6. Co to jest K-pop?
7. Co jest przyczyną tego, że Korea ma jeden najniższych na świecie wskaźników przyrostu naturalnego?



ilustracja do pytania nr. 5
Hanok - tradycyjny dom koreański

8. Jak wyglądała polityka demograficzna Korei przez lata i jakie są tego konsekwencje?
9. Jak zmienił się model rodziny koreańskiej i dlaczego?
10. Jaka jest przyczyna tego, że w Korei problem samobójstw dotyczy głównie ludzi starszych?
11. Co wpływa na złą sytuację ludzi starszych w Korei? (podpowiedź: słaby system emerytalny, słabe więzi rodzinne)
12. Jak zmieniło się postrzeganie starości i starszych ludzi w Korei? Jak byli oni postrzegani w przeszłości, a jak teraz?

Podsumowanie

1. Słownik postaci i terminów:

   Parasite – południowokoreański, nagrodzony czterema Oskarami, film z 2019 roku w reżyserii Bong Joon-ho przedstawiający w tragikomicznej formie relacje dwóch koreańskich rodzin – bogatej i biednej.

   Hell Chosun – prześmiewcze i krytyczne określenie współczesnej Korei jako kraju bardzo nieprzyjaznego, kraju, w którym ludzie borykają się z bezrobociem, stresem, przepracowaniem i niepewnością i w którym występują olbrzymie nierówności społeczne.

   Squid Game – południowokoreański serial wyprodukowany dla platformy Netflix i emitowany od 2021 roku, którego twórcą jest Hwang Dong-hyuk. W serialu oglądamy rywalizację, często zagrażającą życiu, którą decydują się podjąć osoby zadłużone aby zdobyć nagrodę, która może pomóc im wyjść z problemów finansowych.

Czebol – potężne koreańskie koncerny, założone i kontrolowane zazwyczaj przez rody lub jednostki, w których rozwoju przez lata pomagało państwo koreańskie. W porównaniu do innych typów korporacji, czebole charakteryzują się większą centralizacją i często „rodzinnym", choć na wielką skalę, charakterem. Najbardziej znanymi przykładami koreańskim czeboli są: Grupa Samsung, Grupa LG, Grupa Hyundai Motor, Grupa Hyundai działająca w zakresie przemysłu ciężkiego, Grupa SK, Grupa Lotte.

Lament (Wailing) – południowokoreański horror z 2016 roku.

Shincheonji – jeden z nowych ruchów religijnych, założony w 1984 r. i zrzeszający ok. 300 tys. członków. Opiera się na osobistej interpretacji apokaliptycznych tekstów biblijnych dokonanej przez lidera, Lee Man-hee.

Kaehwagi – przypadający na lata 1876-1910 tzw. okres otwarcia i modernizacji w koreańskim Królestwie Chosŏn.

Seollal – koreańskie święto przywitania Nowego Roku.

Tangun – mityczna postać założyciela państwa koreańskiego (Chosŏn). Tangun, uważany za praprzodka Koreańczyków, miał założyć państwo w 2333 roku p.n.e i od tej daty przez wiele lat liczono kalendarz koreański.

Hellbound – południowokoreański serial fantasy z 2021 roku, zrealizowany dla platformy Netflix.

Yoon Suk Yeol – obecny (od 2022 roku) prezydent Republiki Korei.

Choi Tae-min – zmarły w 1994 roku lider wpływowego Kościoła Życia Wiecznego, łączącego w swej doktrynie elementy Buddyzmu, Chrześcijaństwa i tradycyjnego koreańskiego szamanizmu.

Choi Soon-sil – córka lidera religijnego Choi Tae-min, bliska znajoma byłej prezydent Republiki Korei – Park Geun-hye. Wraz z prezydent zamieszana bezpośrednio w ujawnione w 2016 roku afery polityczno-korupcyjne, w ramach których nakłaniano czebole aby wspomagały finansowo fundacje prowadzone przez Choi Soon-sil. Została skazana na 23 lata pozbawienia wolności.

Park Geun-hye – prominentna polityk południowokoreańska w latach 2013-2017 pełniąca funkcję Prezydent Republiki Korei. W wyniku ujawnionych afer korupcyjnych z jej udziałem została pozbawiona urzędu w drodze impeachmentu a następnie aresztowana i skazana w procesie na wyrok 22 lat pozbawienia wolności.

ppalli ppalli – bardzo popularne w Korei powiedzenie oznaczające „szybko, szybko", bezpośrednio związane z zakorzenionym w mentalności koreańskiej kultem pośpiechu.

Park Chung-hee – koreański wojskowy (generał) i autorytarny przywódca państwa w latach 1961-1979. Doszedł do władzy w wyniku wojskowego przewrotu w 1961 roku, a następnie po dwóch latach sprawowania władzy został wybrany na stanowisko prezydenta w wyborach. Sprawował tę funkcję do roku 1979 kiedy to zginął w zamachu. Był ojcem późniejszej prezydent Park Geun-hye.

Hanok – tradycyjny koreański dom.

K-pop – specyficzny dla Korei gatunek muzyki popularnej.

Ballada o Narayamie – japoński film z 1983 r. opowiadający o wiosce, w której 70-latkowie ruszają w góry, aby tam umrzeć, nie obciążając swoim utrzymaniem społeczności w zimie.

2. Zalecana literatura:

A. Wadas, **W krainie porannej ciszy i śnieżnopiórych żurawi. Zachód a Królestwo Chosŏn**,
Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie, 2021

R. Husarski, **Kraj niespokojnego poranka. Pamięć i bunt w Korei Południowej**,
Wydawnictwo Czarne, 2021

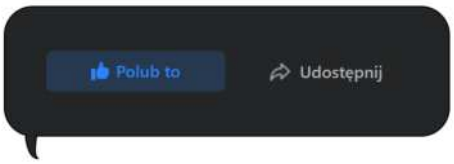
J. Rurarz, **Historia Korei**,
Wydawnictwo Akademickie Dialog, 2009

J. Mariański, **Współczesna modernizacja społeczna a religia (ze szczególnym uwzględnieniem Korei Południowej)**
[w:] Różne oblicza Azji – między Azją Wschodnią a Indiami,
red. J. Marszałek-Kawa, M. Górnikiewicz, Adam Marszałek, 2020

W. Małota, **Korea Południowa. Gospodarka, społeczeństwo, k-kultura**,
Wydawnictwo Difin, 2020

K. Godlewski, **Korea szerokopasmowa**,
Kwiaty Orientu, 2012

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/channel/UCsFKYGMlBdRQ4BtIkXQ-GGA/featured
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)





Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

str. 4 Lee Jae-yong z Samsunga, ułaskawiony przez prezydenta uwagi na rolę ekonomiczną, w czasie prezydenckiej kolacji inauguracyjnej, 2022, aut. Republic of Korea https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Lee_Jae-yong#/media/File:The_20th_Presidential_Inaugural_Dinner_02_(52062742512).jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 2.0 Generic)

str. 5 Koreański szaman w czasie rytuału, 2009, aut. Drpaluga, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Male_mudang.jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported)

str. 5 Mudang – szamanka koreańska, 2010, aut. Hplouffe, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mudang_performing_a_ritual_placating_the_angry_spirits_of_the_dead.png (lic. CC Attribution 3.0 Unported)

str. 5 Flaga Korei Południowej, aut. Republic of Korea, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Korean_flag_(Taegeukgi,_%ED%83%9C%EA%B7%B9%EA%B8%B0)_(4258360273).jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 2.0 Generic)

str. 6 Hanok - tradycyjny dom koreański, https://commons.wikimedia.org/wiki/Hanok#/media/File:Inside_a_Hanok.JPG